

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 73
van **JOHAN DANEN**
datum: 31 oktober 2019

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Luchtkwaliteit Genk-Zuid en omgeving - Metingen en resultaten 2018 en 2019

Medio oktober werden de meetresultaten van de luchtkwaliteit in Genk-Zuid en omgeving voorgesteld op de stuurgroep Genk-Zuid.

In 2018 mat de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in Genk verhoogde nikkel-, chroom- en mangaanconcentraties, maar de stijgende trend van 2017 werd in 2018 omgekeerd naar een dalende trend. In vergelijking met de rest van Vlaanderen meet de VMM de hoogste nikkel-, mangaan- en chroomconcentraties in Genk.

Voor de gemeten nikkel- en arseenconcentraties werd er wel een verhoogd kankerrisico vastgesteld bij levenslange blootstelling aan waarden die boven de WGO-advieswaarde zitten, maar het Agentschap Zorg en Gezondheid (AZG) beoordeelde dit risico niet als onaanvaardbaar. Een risico wordt als onaanvaardbaar beschouwd wanneer het jaargemiddelde van de gemeten concentratie zou resulteren in een extra risico op kanker van 1 op 10.000 inwoners.

De aanwezigheid van chroom en meer bepaald zeswaardig chroom is meer zorgwekkend. Uit de analyse van het AZG bleek dat de gemeten concentraties aanleiding zouden kunnen geven tot een extra risico van kanker van 1 op de 17.000 inwoners, wat vanuit (volks)gezondheidskundig oogpunt niet verwaarloosbaar is.

De chroom/zeswaardig chroomproblematiek is al een tijdje bekend en de belangrijkste emissiebron is eveneens bekend. Het bedrijf Aperam engageert zich om te blijven werken om de chroom(VI)-emissies verder te doen dalen. Om dit te bewerkstelligen werd er een actieplan opgesteld voor de periode 2017-2020.

1. Op het meetpunt GK11 (E.Fabrylaan) werd een concentratie van 43 ng/m³ gemeten (glijdend gemiddelde), wat volgens het Agentschap Zorg en Gezondheid resulteert in een concentratie van 1,5 ng/m³ aan zeswaardig chroom. Deze waarde zit ruim boven de advieswaarde van de WHO (0,025 ng/m³) en is driemaal hoger dan de toetsingswaarde die in de vergunning werd opgenomen als richtwaarde (0,5 ng/m³). In het verleden hanteerde het AZG een percentage van 1,9 procent zeswaardig chroom in de totale chroomconcentratie. Nu hanteert het AZG een percentage dat bijna het dubbel is.
 - a) Waarom werd er in het verleden een ander percentage gehanteerd bij deze metingen? Welke inzichten hebben geleid tot de nieuwe berekeningswijze?

- b) De gemeten waardes overschrijden die van de richtwaardes van de milieuvergunning.

Wat zijn de gevolgen voor het bedrijf in kwestie?

- 2. In samenwerking met het bedrijf Aperam werd er een actieplan voor de periode 2017-2020 uitgewerkt.

- a) Welke acties dienen er nog uitgevoerd te worden?
- b) Welke daling in de uitstoot van nikkel- en chroomconcentraties mag er verwacht worden?
- c) Het huidige actieplan loopt bijna af.

Wordt er een nieuw actieplan uitgewerkt? Welke stappen werden hiervoor al ondernomen?

- d) Wordt er tussentijds gemonitord? Zijn er tussentijdse mijlpalen voor de nikkel- en chroomconcentraties?
- e) Wat zijn de mogelijke gevolgen voor het bedrijf indien de chroomconcentraties, ondanks het uitvoeren van het actieplan, toch te hoog blijven na afloop van het actieplan?
- f) Het AZG geeft aanbevelingen om het risico zo beperkt mogelijk te houden.

Op welke wijze worden de inwoners van de ruime omgeving rond Genk-Zuid hierover ingelicht, het persbericht buiten beschouwing gelaten?

- 3. Welke acties werden er in het verleden reeds uitgevoerd om de emissies van de nikkel- en chroomconcentraties onder controle te houden?
- 4. Bij de bekendmaking van de meetgegevens wordt steeds stilgestaan bij de gemeten waardes op diverse meetpunten in de omgeving.

Gebeuren er ook metingen binnen in de bedrijven die als belangrijkste bronnen van de verschillende emissies beschouwd worden? Kan de minister een overzicht bezorgen van die metingen voor de periode 2016-2017-2018-2019? Worden er ook acties uitgewerkt om de emissies binnen in het bedrijf onder controle te houden?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhal Demir (73) en Wouter Beke (73).

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 73 van 31 oktober 2019

van **JOHAN DANEN**

1. a. VMM meet enkel totaal chroom (Cr_{tot}) en in het verleden – zijnde tot en met 2016 – werd door het Agentschap Zorg en Gezondheid in Genk inderdaad met een percentage van 1,9% gewerkt om vanuit de totale chroomconcentratie een schatting te doen voor wat betreft de concentratie van zeswaardig chroom ($\text{Cr}(\text{VI})$). Deze laatste is immers de vorm die toxicologisch van belang is.

In navolging van de VITO-studie 'Monitoring van het $\text{Cr}(\text{VI})$ en totaal Cr gehalte in de omgevingslucht te Genk-Zuid' (referentie: VITO, 2016/MRG/R/0710), die in het kader van artikel 4§2.1° van de milieuvoorwaarden van de omgevingsvergunning van Aperam werd uitgevoerd, besliste het Agentschap Zorg en Gezondheid om voor Genk-Zuid niet langer een percentage te hanteren voor de verhouding $\text{Cr}(\text{VI})/\text{Cr}_{\text{tot}}$. Het rapport concludeerde immers dat de onzekerheid op de alzo geëxtrapoleerde jaargemiddelde $\text{Cr}(\text{VI})$ -concentratie zeer groot is.

Daarom gebeurt de gezondheidkundige inschatting sinds 2017 aan de hand van de gemiddelde $\text{Cr}(\text{VI})$ -concentraties die tijdens meetcampagnes van minimaal 3 maanden rechtstreeks als $\text{Cr}(\text{VI})$ worden gemeten; we hoeven dus geen $\text{Cr}(\text{VI})$ -concentraties meer te extrapoleren vanuit de totale chroomconcentratie. Deze techniek (alhoewel meettechnisch verre van evident) is nauwkeuriger. De milieuvoorwaarden van Aperam voorzien dergelijke $\text{Cr}(\text{VI})$ -meetcampagnes om de 3 jaar. De concentratie van $1,5 \text{ ng/m}^3$ zeswaardig chroom is het resultaat van de meetcampagne $\text{Cr}(\text{VI})$ op fijn stof die gedurende 3 maanden in 2018 en 2019 (126 meetdagen in aug-okt 2018 en feb-maart 2019) aan de E. Fabrylaan (GK11) gebeurde.

- b. Aangezien uit de recente meetcampagne van zeswaardig chroom in de omgevingslucht gebleken is dat de gezondheidkundige richtwaarde van $0,5 \text{ ng/m}^3$ nog niet gehaald wordt, blijft het bedrijf inzetten op onderzoek en maatregelen om een verdere reductie van zeswaardig chroom in de omgevingslucht te bewerkstelligen. Met de bijkomende inzichten uit de laatste meetcampagne werd het actieplan bijgestuurd en kan het toegespitst worden op een beperkt aantal bronnen.
2. a. Er wordt onverminderd actie ondernomen om interne bronnen, ook diffuse emissies, van chroom en nikkel te identificeren en aan te pakken. Een uitgebreide studie van de VITO in 2018 leverde bijkomende ideeën op die in 2019 gerealiseerd werden.

Het filteren van zeswaardig chroom uit de continu gietmachine is een technologische uitdaging waarvoor nog geen bewezen economisch haalbare oplossing beschikbaar is. Verder onderzoek en technologische ontwikkeling is hier dan ook vereist. Gezien de vastgestelde impact van hoge windsnelheid op de dagwaardes in de omgeving tijdens de meetcampagne van 2018-2019 wordt er ingezet op het verder optimaliseren van de schouwwerking van de continu gietmachine.

- b. Het is moeilijk om vooraf cijfermatig in te schatten tot welke daling van nikkel- en chroomconcentraties de geplande maatregelen zullen leiden.

- c. Naast de acties uit het actieplan 2017-2020 blijft Aperam verder inzetten op bijkomend onderzoek naar bronbepaling en naar mogelijke bijkomende maatregelen. Zo kreeg het huidige actieplan reeds een update op basis van bijkomend onderzoek naar diffuse bronnen voor chroom en nikkel; een aantal bijkomende maatregelen werd bepaald en ondertussen reeds uitgevoerd. Over de voortgang van de genomen en geplande maatregelen wordt jaarlijks gerapporteerd.
- d. Naast de permanente monitoring van zware metalen in de omgevingslucht door middel van de meetposten van de VMM, voert het bedrijf ook zelf een uitgebreid monitoringprogramma 'lucht' uit voor de bepaling van emissieconcentraties op de diverse geleide emissiepunten. In toepassing van de bijzondere voorwaarden in de omgevingsvergunning is de uitvoering van een volgende meetcampagne van zeswaardig chroom in de omgevingslucht gepland in 2021-2022.
- e. Het huidig actieplan is in uitvoering. De resultaten hiervan worden afgewacht.
- f. In het verleden werden er inderdaad een aantal preventietips geformuleerd door Logo Limburg, stad en OCMW Genk, Genk Preventief Gezond, de Genkse huisartsen en het Agentschap Zorg en Gezondheid. De communicatie hierover gebeurt lokaal. De preventietips zijn raadpleegbaar op de website van de stad Genk www.genk.be/genk-zuid, waar alle informatie omtrent Genk-Zuid terug te vinden is.

In het verleden heeft het bedrijf Aperam al diverse maatregelen genomen om de concentraties van nikkel en chroom in de omgevingslucht te doen dalen en onder controle te houden.

Een eerste reeks maatregelen werd genomen in de loop van 2006 en 2007 en had vooral betrekking op de beperking van diffuse emissies vanuit verschillende bronnen op het bedrijfsterrein. In dit kader werd in 2008 de volledige overkapping van de slakkenbox gerealiseerd.

Omdat deze maatregelen onvoldoende bleken om de Europese streefwaarde voor nikkel van 20 ng/m³ te kunnen bereiken, liet Aperam door de VITO een uitgebreide studie uitvoeren. Daarin werd gefocust op bronnenonderzoek op het bedrijfsterrein met betrekking tot de uitstoot van nikkel en chroom. Naast de reeds gekende bronnen werd daarbij ook gezocht naar mogelijke ongekende bronnen, zowel geleide als diffuse. In 2010 werd deze VITO-studie afgerond. Op basis van de studie formuleerde de VITO twee saneringsmaatregelen waardoor het bedrijf zijn milieu-impact verder kon reduceren namelijk een verhoging van de schouw van de continu-gieterij (omwille van het vastgestelde building-downwash effect) en de vervanging van de luchtkoeling door waterkoeling bij een beits- en uitgloeilijn. Deze werden door Aperam begin 2012 volledig gerealiseerd. Vervolgens werd vastgesteld dat over de jaren 2012 en 2013 in al de VMM-meetposten rond Aperam voldaan werd aan de Europese streefwaarde voor nikkel van 20 ng/m³.

Een daarna volgende reeks van maatregelen die Aperam ondernam, had te maken met het beter beheersen van de emissies tijdens noodsituaties. In 2014 konden een aantal nikkel-piekwaarden in de meetpost van VMM gelinkt worden aan bepaalde noodsituaties (doorbraak van staalpannen) die zich in die periode voordeden in het bedrijf. Aperam stelde daarom een actieplan op waarin een aantal maatregelen werd opgenomen om diffuse emissies tijdens incidenten te voorkomen of zoveel mogelijk te verminderen.

In het kader van de inwerkingtreding van de sectorale milieuvoorwaarden voor de sector 'Ijzer- en Staalproductie' die in VLAREM III zijn opgenomen (2016), heeft Aperam de continue meetapparatuur voor het uitvoeren van stofmetingen op alle

geleide emissiepunten van de staalfabriek verder uitgebouwd zodat een continue opvolging van de emissiemeetwaarden gegarandeerd wordt.

Na uitvoering van de studie (2017) die in de bijzondere voorwaarden van de milieuvergunning werd opgelegd, heeft Aperam nog verdere saneringen en technologische aanpassingen uitgevoerd enerzijds op het niveau van diffuse emissies anderzijds ter hoogte van de zone continu gieterij.

Ondertussen is uit de meetresultaten van de VMM-meetposten rond Aperam gebleken dat zowel in het jaar 2018 als in de eerste 9 maanden van 2019 voldaan wordt aan de Europese streefwaarde voor nikkel van 20 ng/m³ in de omgevingslucht.

3. Aperam voert jaarlijks bedrijfsintern een zelfcontroleprogramma 'lucht' uit conform de bepalingen van de bijlagen van VLAREM II. Daarbij voert een daartoe erkend laboratorium emissiemetingen uit op de schouwen van 14 installaties van de staalfabriek en van 23 installaties van de beitslijnen en de koudwalserij.
4. De uitvoering van dit zelfcontroleprogramma lucht wordt jaarlijks gecontroleerd door de afdeling Handhaving. Uit deze controles blijkt dat Aperam de voorgeschreven periodiciteit van voornoemde metingen alsook de opgelegde emissiegrenswaarden respecteert. De enkele keer dat daarbij al eens een lichte overschrijding van een parameter wordt geregistreerd, onderwerpt het bedrijf deze installatie onmiddellijk aan een nazicht, onderhoud en/of herstel zodat bij heruitvoering van de meting blijkt dat de gestelde emissiegrenswaarde weerom gerespecteerd wordt.